

Vertrouwen, vakwerk, ervaren

Kinderopvang is een kwestie van *vertrouwen*. Ouders vertrouwen hun kinderen toe aan pedagogisch medewerkers zodat zij de mogelijkheid krijgen om zorg en werken te combineren.

Kinderopvang is *vakwerk*, uitgevoerd door deskundige mensen die weten waar ze mee bezig zijn. Mensen die vanuit een positieve houding kinderen een veilige plek bieden waar zij zich spelenderwijs kunnen ontwikkelen.

Pedagogische kwaliteit betekent bij Sam&ko vooral zien en *ervaren*. In onze locaties en in de houding en het handelen van de pedagogisch medewerker is zichtbaar waar wij voor staan. Kinderen krijgen de kans en ruimte zich spelenderwijs te ontwikkelen op een voor hen emotioneel veilige plek. Die plek bieden wij hen door onze houding en ons handelen te blijven afstemmen op behoeften van kinderen. In onze pedagogische acties staat het kind centraal. We vinden het belangrijk dat ieder kind niet alleen een veilige plek heeft om samen of individueel te spelen maar dat elk kind zich vooral veilig *voelt* in de ruimten, met de pedagogisch medewerkers en met andere kinderen om zich heen.

Dit document is een beschrijving van onze pedagogische visie en uitgangspunten. We geven, in samenhang met andere documenten, verantwoording voor alle richtlijnen uit de Wet kinderopvang. We beschrijven de kaders waarbinnen we werken met betrekking tot personeel, de samenstelling en omvang van de groepen en de toetsbaarheid van dit beleid. Zo bieden wij verantwoorde kinderopvang.

Dit beleid is het handvat voor alle medewerkers binnen Sam&ko. Het omschrijft wat wij kinderen en ouders om welke reden willen bieden. Naast dit algemeen pedagogisch beleid, heeft iedere locatie een pedagogisch werkplan. Hierin staat beschreven hoe dit beleid in de praktijk wordt toegepast. In het Veiligheids- en gezondheidsbeleid en werkplan per locatie staat beschreven hoe wij de fysieke veiligheid van ieder kind waarborgen.

Wij bieden kinderopvang aan kinderen van 0-13 jaar. In kinderdagverblijven groepen komen kinderen van 0-4 jaar, in peuterspelen groepen kinderen van 2-4 jaar en in buitenschoolse opvanggroepen komen kinderen in de basisschoolleeftijd.

Dit beleid is van toepassing op *alle* leeftijdsgroepen kinderen die onze locaties bezoeken. Vanuit deze visie stemmen we per leeftijdsgroep onze houding en ons handelen af op de behoeften van elk kind individueel en in de groep.

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 1 van 20		

Inhoudsopgave

	Pagina
<u>1. Pedagogische visie en opvoedingsdoelen</u>	3
Onze visie op kinderen	
Onze visie op ontwikkelen en opvoeden	
<u>2. De vier opvoedingsdoelen binnen Sam&ko</u>	5
Veiligheid en geborgenheid	
Ontwikkelen van persoonlijke en sociale competenties	
Socialisatie door overdracht van waarden en normen	
Respect	
<u>3. Specifiek aanbod</u>	9
Aanbod voorschoolse educatie	
Kindvolgsysteem	
<u>4. Samen</u>	11
Met en dichtbij ouders	
Samen met school	
Contact met de wijk	
<u>5. Toepassing, evaluatie & toetsing van dit beleid</u>	13
 <i>Bijlagen:</i>	
1. De kaders waarbinnen wij werken	14
○ Kwalificaties van pedagogisch medewerkers	
○ Begeleiding van pedagogisch medewerkers	
○ Plaatsing van de kinderen op groepen	
○ Wennen	
○ Aantal kinderen en pedagogisch medewerkers op één groep	
○ Afwijking van de BKR	
○ Stagiaires en vrijwilligers	
○ Nooit alleen	
2. Samenhang met andere documenten	19

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 2 van 20		

1. Pedagogische visie en opvoedingsdoelen

Voor een optimale ontwikkeling heeft elk kind een omgeving nodig waar groei mogelijk is. Ook Sam&ko biedt kinderen ruimte zichzelf te ontwikkelen. In ons pedagogisch handelen hebben wij oog voor de eigenheid van ieder kind. Wij hanteren hierbij de volgende pedagogische opvoedingsdoelen:

1. Wij bieden kinderen emotionele en fysieke veiligheid en geborgenheid.
2. Wij bieden kinderen ruimte hun sociale en persoonlijke competenties te ontwikkelen.
3. Wij bieden kinderen kans tot socialisatie door overdracht van waarden en normen.
4. Elk kind verdient respect.

Wij bereiken deze doelstellingen door de volgende 'pedagogische middelen' optimaal te benutten:

- pedagogisch medewerker – kind interactie: hoe gaan wij met kinderen om;
- de groep: de rol en invloed van de groep kinderen en de volwassenen;
- inrichting: hoe wij onze groepen en andere ruimten van de locatie zo inrichten dat wij kinderen alle ruimte geven te spelen en ontwikkelen;
- spelmateriaal: wat wij kinderen aan spelmateriaal bieden zodat zij kunnen spelen en ontwikkelen.

Onze visie op kinderen

Hoe wij kijken naar kinderen

Kinderen zijn competent en creatief. Kinderen zijn unieke, krachtige en talentvolle individuen en hebben een natuurlijke drang tot zelfontplooiing. Zij zijn nieuwsgierig en ontdekken de wereld om hen heen op hun eigen niveau en afhankelijk van hun eigen mogelijkheden en karakter. Vaak verloopt dit proces in herkenbare fasen, soms loopt het anders.

Kinderen zijn prima in staat zelf hun weg te vinden wanneer zij hiertoe de kans krijgen. Kinderen motiveren en stimuleren tot (eigen) spel vergroot de kansen tot zelfontplooiing.

Kinderen zijn vanaf hun geboorte uit op contact. Zij zoeken interactie met andere kinderen, met volwassenen en met hun omgeving.

Onze visie op ontwikkelen en opvoeden

Wat heeft een kind nodig zich te kunnen ontplooiën

Onze groepen zijn een opvoedingsmilieu waar kinderen andere kinderen en andere volwassenen ontmoeten. Wederzijdse beïnvloeding speelt een rol in deze opvoedrelatie. Kinderen en pedagogisch medewerkers beïnvloeden elkaar door hun wijze van omgang met elkaar.

Onze pedagogische uitgangspunten hierin zijn:

- wij benaderen kinderen positief;
- wij stimuleren kinderen, moedigen hen aan en waarderen elk kind zoals het is;
- wij bieden kinderen in elke ontwikkelingsfase onvoorwaardelijke steun in de vorm van aandacht en betrokkenheid;
- wij bieden kinderen ruimte zich optimaal te ontwikkelen en uitdagingen aan te gaan door goed naar kinderen te luisteren en te kijken en onze begeleiding hierop af te stemmen;
- wij bieden kinderen veel verschillende ontwikkelingsgerichte ervaringen en activiteiten zodat ieder kind zich kan ontplooiën naar eigen kunnen;

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 3 van 20		

- wij geven grenzen aan waar dat nodig is zodat ontdekken, zich kunnen verwonderen, kunnen uitproberen, zichzelf en de wereld verkennen kansen blijft geven tot positieve ontplooiing en voor de toekomst: 'goed burgerschap';
- wij vinden het belangrijk dat ieder kind en iedere ouder zich vertrouwd voelt bij Sam&ko, ouders weten zich gezien en gehoord.

Sam&ko biedt kinderen een omgeving waarin kinderen spelenderwijs kans krijgen zich te ontwikkelen. Met ontwikkelingsgericht werken hebben wij aandacht voor verschillende kwaliteiten, competenties. Wij volgen hierin de competenties vanuit het Pedagogisch Kader kindercentra 0-4 jaar en 4-13 jaar. Dit kan er als volgt uit zien:

Emotionele competentie

Het gevoel er te mogen zijn en op anderen te kunnen vertrouwen. Vertrouwen in ons en zichzelf hebben, bewustwording van zichzelf en een eigen identiteit ontwikkelen, het kind wordt zich bewust van zijn eigen emoties en leert deze spelenderwijs benoemen.

Sociale competentie

Inzicht in het 'eigen ik' in relatie tot anderen. Gevoel van verbondenheid ervaren, bij de familie en bij de groep horen ervaren, anderen aanvoelen en rekening houden met elkaars gevoelens, samen spelen, hulp vragen en ontvangen, onenigheid leren oplossen, zorg voor elkaar en de omgeving.

Motorisch-zintuiglijke competentie

Streven naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Ontdekken van eigen fysieke kunnen, grove en fijne motorische vaardigheden ontwikkelen, plezier in bewegen, plezier in zintuiglijke ervaringen, bouwen en uitvinden, zindelijk worden.

Cognitieve competentie

De behoefte om de wereld om je heen te begrijpen. Begrijpen en benoemen van emoties en bedoelingen, ontwikkelen van het denken, redeneren, begrijpen, concreet en abstract denken, gebruiken van alle zintuigen bij het willen verkennen en ontdekken van de wereld, kennen van woorden, logisch denken door zoeken naar verbanden tussen gebeurtenissen (oorzaak/gevolg), ordenen, meten, tellen, vasthouden aan een plan (doorzettingsvermogen), fantasiespel.

Taal en communicatie competentie

De natuurlijke drang om anderen te begrijpen en om zich zelf uit te drukken. Vertellen, non-verbale communicatie begrijpen en gebruiken, luisteren, nadoen, kijken naar en begrijpen van plaatjes, samen boeken lezen en voorlezen.

Morele competentie

Erbij willen horen en streven naar waardering en goedkeuring. Emoties op een acceptabele manier uiten, beseffen dat eigen handelen iets teweeg brengt, respect voor verschillen tussen mensen, kunnen luisteren, gehoorzamen, voor zichzelf opkomen, morele gevoelens uiten zoals trots en schuld.

Expressieve en beeldende competentie

Jezelf uiten in beweging, geluid en materiaal. Dans en beweging, zingen en muziek maken, tekenen, verven en anderen beeldende uitingen, bouwen en construeren van klein en groot materiaal, gevoel voor schoonheid.

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 4 van 20		

2. De vier opvoedingsdoelen binnen Sam&ko

Hieronder staat onze visie op de vier opvoedingsdoelen uitgebreider beschreven. De wijze waarop dit toegepast wordt op onze locaties en groepen, staat beschreven in het pedagogische werkplan van iedere locatie.

Veiligheid & geborgenheid

Dichtbij ieder kind

Wij vinden het belangrijk dat ieder kind zich op zijn gemak voelt bij ons en met andere kinderen. In onze interactie met kinderen kijken en luisteren wij goed naar hen en stemmen ons handelen daarop af. In een emotioneel veilige omgeving durft een kind zichzelf, andere mensen en nieuwe dingen te gaan ontdekken. Wij bieden dit in veilige locaties en zien erop toe dat dit gewaarborgd blijft.

Emotionele veiligheid is voor kinderen een belangrijke voorwaarde zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Voor ons staat het bieden van emotionele veiligheid voor alles. Van daaruit stimuleren wij kinderen spelenderwijs te experimenteren, te ontdekken en ervaringen op te doen om zich zo te kunnen ontwikkelen tot unieke, zelfstandige en sociale mensen. Kinderen kunnen erop vertrouwen dat zij daarbij altijd kunnen terugvallen op respectvolle en liefdevolle pedagogisch medewerker als veilige baken.

Wij kijken en luisteren met aandacht naar ieder individueel kind en letten op non-verbale signalen. Wij leren kinderen kennen door (letterlijk en/of figuurlijk) dichtbij hen te blijven en te volgen of zij zich prettig voelen. Wij passen ons handelen aan op de behoefte van het kind zodat het zich fijn voelt bij ons.

Wij spreken met kinderen op ooghoogte, letten op onze toon en houding. Wij proberen in te schatten wat een kind begrijpt en kan en houden hier rekening mee. Wij zorgen voor positieve aandacht en stimuleren positief gedrag.

Ook de locaties bieden veiligheid en geborgenheid: het spelmateriaal, de inrichting, aankleding en kleuren van de ruimten zijn afgestemd op de leeftijdsgroepen en ontwikkelingsfasen van de aanwezige kinderen. Het is een plezierige uitdaging om voor elk kind de juiste balans te vinden tussen een veilige én uitdagende omgeving waarin het zich optimaal kan ontwikkelen.

Elk kind heeft ook anderen nodig om zich te kunnen ontwikkelen: mensen die veiligheid en geborgenheid bieden, voorbeeld geven, stimuleren, helpen, verzorgen en voorwaarden scheppen en kinderen waarmee zij kunnen spelen. Door het creëren van groepsmomenten, bieden we kinderen de kans elkaar en ons te leren kennen en zich vertrouwd te kunnen voelen in hun omgeving. Door samen plezier te maken en te genieten ervaren kinderen dat het goed en vertrouwd is, dat zij zichzelf kunnen en mogen zijn. Wanneer kinderen nieuw op de groep komen is hier extra aandacht voor.

Wanneer kinderen uit één gezin op één locatie geplaatst zijn, geven wij in overleg met ouders vorm aan het onderlinge contact.

We streven naar eenduidig en consequent handelen binnen één locatie zodat kinderen stabiliteit ervaren in het handelen van de pedagogisch medewerker, in rituelen, in gewoonten, het spelmateriaal en de ruimten. Wij bieden kinderen een vertrouwd dagprogramma waarin gezelligheid

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 5 van 20		

en gezamenlijkheid centraal staat. Het zorgt voor regelmaat en duidelijkheid en vormt het basisdagritme van iedere groep. Wij stemmen het dagritme af op de kinderen en op de dag. We zijn ons ervan bewust dat kinderen zich vertrouwd voelen met medewerkers die zij vaker zien. Ons uitgangspunt is daarom dat vertrouwde medewerkers uit het basisteam op de groep werken.

We brengen kinderen met meerdere pedagogisch medewerkers in contact zodat zij zich ook bij hen vertrouwd voelen. We stemmen dit af op de leeftijd van kinderen en zorgen ervoor dat kinderen zich veilig blijven voelen, kinderen jonger dan één jaar blijven dicht bij hun vertrouwde pedagogisch medewerkers.

Onze afspraken en regels die de fysieke veiligheid in de locatie waarborgen zijn afgestemd op de ruimte die we kinderen geven om, passend bij hun ontwikkelingsfase, zélf te ontdekken. We hebben hiertoe een voor alle locaties geldend Veiligheids- en gezondheidsbeleid met bijbehorende werkinstructie. Hierin staat beschreven hoe wij de fysieke veiligheid en gezondheid van de kinderen op onze groepen zoveel mogelijk waarborgen. Elke locatie heeft daarnaast een veiligheids- en gezondheidswerkplan met de locatiespecifieke afspraken. Dit wordt jaarlijks geëvalueerd en zo nodig bijgesteld zodat iedereen zicht bewust blijft van mogelijke risico's.

Ook wanneer wij met kinderen buiten de locatie op stap gaan, waarborgen wij hun veiligheid door onze afspraken hierover na te leven.

Ontwikkelen van persoonlijke en sociale competenties

Spelenderwijs ontwikkelen

Wij bieden kinderen een ontmoetingsplek in onze groepen en locaties. In de ontmoeting met andere kinderen en ons krijgen zij kans hun sociale en andere vaardigheden te ontwikkelen. Op speelse wijze krijgen kinderen ruimte hierin zelf en samen te leren. Positief contact met anderen wordt geïnitieerd en gestimuleerd.

We bieden kinderen een omgeving waarin elk kind uitgedaagd wordt zichzelf in eigen tempo en naar eigen kunnen te ontwikkelen.

Kansen creëren

Kinderen kunnen vanuit zichzelf de wereld om zich heen verkennen en leren door te spelen en door nieuwe ervaringen. Kinderen hierin mogelijkheden aan te reiken is essentieel. Door in ons handelen oog te hebben en houden voor het individu in de groep bieden wij kinderen ruimte eigen ervaringen op te doen.

We stimuleren kinderen spelenderwijs in zelfstandig worden. Zelf ontdekken en ook zelf doen, dit vergroot het zelfvertrouwen van kinderen. Waar nodig ondersteunen en stimuleren we kinderen, bewust een stap terug doen om hen ruimte te geven zelf hun grenzen te leren (ver)kennen is onderdeel hiervan. Kinderen kunnen zo ontdekken wie ze zijn en wat ze kunnen.

Wij geven kinderen ruimte om dingen te leren en zelf op te lossen. We geven hen het vertrouwen dat zij het kunnen en bieden zo de mogelijkheid te ontwikkelen in eigen tempo, op eigen niveau en binnen eigen mogelijkheden.

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 6 van 20		

In onze interactie met kinderen zijn wij alert op verbale en non verbale signalen. Wij stimuleren positief sociaal contact, nemen het kind serieus en gaan met hen op positieve wijze in gesprek. We zijn ons bewust van onze voorbeeldrol. Zo kunnen we kinderen bijvoorbeeld leren rekening houden met elkaar en helpen weerbaar te worden. Kinderen krijgen de kans zich sociale vaardigheden eigen te maken. We zijn trots op kinderen wanneer iets lukt of proberen en uiten dit.

Kinderen komen binnen de kinderopvang in contact met meerdere kinderen. Hoewel de groepssamenstelling per dag wisselt, ervaren kinderen stabiliteit in deze contacten. Bijvoorbeeld op een andere groep spelen kan nieuwe ervaringen bieden, je mag met een vriendje spelen waarbij jij je prettig voelt. Tijdens een vakantie opvang dag in de bso een groepsmaat of bijvoorbeeld een kind van school tegen komen betekent vertrouwd zijn met elkaar en elkaar mogelijk sneller kunnen vinden in het spel.

We zoeken voor en samen met de kinderen een evenwicht tussen vrij en georganiseerd spel. Kinderen leren door spelen, door zelf keuzes te maken in materiaal, activiteiten en spel. We betrekken hen bij dagelijkse gebeurtenissen en nodigen kinderen uit nieuwe ervaringen op te doen door hen nieuwe uitdagingen, activiteiten aan te reiken. Kinderen bepalen mee of we begeleiden, stimuleren of juist afstand houden en ruimte bieden.

De activiteiten en spelmogelijkheden die wij aanreiken nodigen kinderen uit tot spelen, ontdekken en ervaren. Zij zijn ontwikkelingsgericht, passen bij de leeftijd van de groep kinderen en hebben als doel dat kinderen zich al spelend ontwikkelen.

Op diverse locaties worden op momenten van een dag leeftijdsgerichte activiteiten aangeboden. Door gerichte activiteiten aan te bieden, bieden wij kinderen kansen hun vaardigheden in spel met leeftijdgenootjes uit te breiden. Zo organiseren en stimuleren we door samenvoegen samenspel. Het werken met voor kinderen herkenbare thema's kan voor extra inspiratie zorgen in het spel, voor zowel kinderen als pedagogisch medewerkers. Doordat ook de inrichting en aankleding van de ruimten meestal afgestemd worden op het thema, zorgen we voor herkenning bij kinderen, het werkt ondersteunend bij activiteiten buiten de eigen groep.

Voor baby's is er aandacht voor rust en regelmaat. Zij volgen hun eigen ritme en wij zorgen voor een variatie aan spelmateriaal dat aansluit bij hun wijze van ontdekken van zichzelf en de wereld om hen heen. Wij waken voor overprikkelingen zodat een baby kans en tijd krijgt in eigen tempo te ervaren, ontdekken en leren.

Wij zijn ons ervan bewust dat zowel de non-verbale als de verbale taal een belangrijk 'instrument' is om elkaar te begrijpen: wij de kinderen, de kinderen ons en de kinderen elkaar. Zo heeft iedere vorm van taal onze bijzondere aandacht. In onze toon, in onze woorden, in verhalen lezen met en voor de kinderen, in benoemen van de dagelijkse dingen die wij doen, (helpen) verwoorden van ervaringen, (helpen) spreken, alert zijn op en uitleggen van non-verbale taal waar nodig,... Zo leren de kinderen begrijpen wat er om hen heen gebeurt en leren zij 'taal' beheersen.

Onze kinderopvanglocaties dragen de naam van een held uit een kinderboek. Zo nodigen wij kinderen uit op hun eigen fantasierijke wijze met ons mee te gaan in verhalen en nieuwe verhalen te creëren.

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 7 van 20		

Kinderen kunnen de verschillende speelplekken in een groepsruimte en ook andere ruimten van de locatie ontdekken. Zo raken zij vertrouwd met hun omgeving zodat zij optimaal kunnen spelen. We stimuleren dit en zorgen ervoor dat we kinderen hierin begeleiden.

Socialisatie door overdracht van waarden en normen

Eigen maken van waarden, normen, cultuur

Om goed aan de samenleving te deelnemen is het belangrijk dat kinderen de waarden en normen van de omgeving waarin zij leven leren kennen en zich eigen maken.

De groep biedt kinderen hiertoe de mogelijkheid: zo gaan wij met elkaar om, zo gaan wij met onze omgeving om en dit zijn onze gewoonten en rituelen.

Kinderen verkennen grenzen en willen weten wat van hen verwacht wordt. Iedere leeftijd verkent dit op eigen wijze. Wij bieden kinderen ruimte hierin te leren door ervaren zodat zij ontdekken wat grenzen zijn zodat zij vanuit zichzelf, intrinsieke motivatie, grenzen als eigen gaan ervaren.

Dit doen wij door positief gedrag te belonen met complimenten en grenzen aan te geven wanneer kinderen niet wenselijk gedrag vertonen. Het aangeven van grenzen stemmen wij af op de leeftijd en op het begrip van kinderen. Zo leiden wij kinderen soms af, negeren soms gedrag, spreken kinderen soms aan op hun gedrag, leggen oorzaak en gevolg uit, etc. Wanneer een groep kinderen hiertoe in staat is, maken wij samen met de groep afspraken over bijvoorbeeld omgangsvormen zodat zij zich verbonden voelen met de afspraken en elkaar kunnen helpen leren.

Ons uitgangspunt is altijd een positieve benadering, kinderen krijgen kansen 'fouten' te maken en te leren. Wij leren van en met elkaar.

Wij zijn ons bewust van de belangrijke rol die wij hebben in het uitdragen en voorleven van waarden en normen. Kinderen leren door zien, ervaren en gedrag nadoen van ons en elkaar.

Respect

Ieder kind verdient respect. Ieder kind mag uniek zijn.

Vanuit een respectvolle, eerlijke en actieve houding geven wij kinderen de mogelijkheid te spelen en leren, zich te ontwikkelen tot zijn unieke persoonlijkheid. Met respect voor de eigenheid en autonomie van ieder kind.

Temperament, emoties, interesses, behoeften, tempo, handicap, geslacht: we spelen bij ieder kind en bij elke groep in op ieder kind zodat kinderen zich geaccepteerd weten en de kans krijgen zich optimaal te ontwikkelen. Wij doen dit door objectief, actief te luisteren en kijken. Wij leven ons in, in de belevingswereld van ieder kind.

In onze omgang met kinderen en elkaar streven we een onbevooroordeelde, respectvolle houding na en zijn eerlijk en open in onze benadering. We respecteren de ander met zijn of haar unieke eigenheid.

Ook in onze regels en afspraken omtrent omgang met elkaar en de omgeving, ervaren kinderen dat we uitgaan van wederzijds respect. Wij nemen kinderen serieus en stemmen afspraken af op de leeftijd en het kunnen van de kinderen.

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 8 van 20		

3. Specifiek aanbod

Aanbod voorschoolse educatie

In alle groepen waarin meer dan 30% van de kinderen een VVE toekenning heeft, vindt voorschoolse educatie plaats. Ieder kind wordt gestimuleerd in zijn/haar ontwikkeling door het aanbod van activiteiten af te stemmen op de behoeften en ontwikkelingskansen. Hierbij wordt gewerkt vanuit de VVE erkende Piramidemethode.

Ieder jaar worden circa twaalf Piramide projecten aangeboden die gemiddeld drie weken duren. Ieder projectthema verloopt volgens eenzelfde strategie: van oriëntatie op het thema naar demonstratie, van verbreden naar verdiepen. De projecten komen jaarlijks terug zodat kinderen zich gedurende de jaren van plaatsing breed kunnen ontwikkelen.

De Piramidemethode biedt duidelijke richtlijnen voor de inrichting van de speelleeromgeving. Per project staan suggesties beschreven voor het thematisch inrichten van de diverse speelhoeken. Zo sluit de inrichting, de aankleding en het spelmateriaal, aan op het thema van het project en worden veel speelleersituaties gecreëerd voor de kinderen. Iedere locatie probeert zoveel mogelijk speelleerhoeken te bieden. De keuze van de hoeken sluit altijd aan op het project, de grootte van en het aantal hoeken is afhankelijk van de te benutten ruimte. In het pedagogisch werkplan van een locatie staan locatie specifieke afspraken beschreven en in de praktijk is zichtbaar wat de inrichting bijdraagt aan de speelleerervaring van de kinderen.

Het aanbod van de activiteiten per project wordt afgestemd op de groep kinderen door gebruik te maken van de observatiegegevens van de individuele kinderen. De activiteiten staan beschreven op het driewekelijkse groepsplan Piramide.

Aanbod aan kinderen met een VVE toekenning

Bij kinderen met een VVE toekenning wordt het aanbod afgestemd op het individuele kind. Hiervoor wordt de informatie vanuit het kindvolgsysteem gebruikt. Per kind wordt geanalyseerd welk ontwikkelingsgebied (signaalscore) extra aandacht nodig heeft zodat dit plek krijgt in het aanbod van activiteiten. Voor ieder kind met een VVE toekenning wordt hiertoe een doelgerichte planning opgesteld. In deze doelgerichte planning staat ook vermeld hoe ouders betrokken worden bij het stimuleren van de ontwikkeling van hun kind. In het Ouderbeleid staan hiertoe mogelijkheden beschreven, deze worden in maatwerk toegepast.

Voor groepen met meer dan 70% kinderen met een VVE toekenning wordt per projectthema een groepsgericht activiteitenaanbod vormgegeven dat afgestemd is op de signaalscores vanuit de observaties van de groep kinderen. Hierin is specifiek plek voor tutoring* van individuele kinderen. Wij noemen deze locaties de *VVE+ locaties*.

*Onder tutoring verstaan wij een extra aanbod van specifieke activiteiten aan een individueel kind en/of een klein groepje kinderen die extra ondersteuning nodig. Dit kunnen kinderen zijn die een achterstand of een voorsprong in hun ontwikkeling hebben.

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 9 van 20		

Voor groepen met 30-70% kinderen met een VVE toekenning wordt per projectthema eveneens een groepsgericht activiteitenaanbod vormgegeven. Dit wordt met name afgestemd op de signaalscores van de kinderen met een VVE toekenning. Wanneer alle kinderen betrokken kunnen zijn bij het aanbod creëren we kans tot ontwikkelen. Er wordt tegelijkertijd goed geobserveerd of iedereen betrokken blijft en daar waar nodig wordt tutoring* ingezet.

Wij noemen deze locaties *VVE locaties*.

Voor groepen met minder dan 30% kinderen met een VVE toekenning wordt per projectthema een groepsgericht activiteitenaanbod vormgegeven waarin geobserveerd wordt of een kind met een VVE toekenning extra aanbod nodig heeft. Indien nodig wordt dit vormgegeven in samenspraak met een pedagogisch medewerker die veel VVE expertise heeft. De ervaring leert dat extra ondersteuning niet altijd nodig is in een groep waarin kinderen geplaatst zijn die geen ontwikkelingsachterstand hebben. Kinderen leren dan makkelijker van en met elkaar, het biedt een rijkere speelleeromgeving.

Wij noemen deze locaties *reguliere locaties*.

De twaalf projecten worden in een jaarschema opgesteld en gedeeld door de stafmedewerker pedagogiek. Iedere locatie volgt dit schema en kan de projecten afstemmen met de school waarmee zij nauw samenwerken. Zo vergroten we betrokkenheid en herkenbaarheid binnen gezinnen bij plaatsing van een kind in de voorschool en een oudere broer/zus op school.

Voortvloeiend vanuit de samenwerking met een school wordt in sommige VVE locaties, naast de Piramidemethode, gewerkt met het taalstimuleringsprogramma LOGO3000.

Kindvolgsysteem

Door bewust te kijken naar kinderen en hen dagelijks te observeren in de groep, leren we het kind en de behoeftes die het kind heeft kennen. Hierbij wordt gekeken of een kind zich prettig en op zijn gemak voelt en dus baat heeft bij de begeleiding, opvang en opvoeding in onze groep. Ontwikkeling en welbevinden kunnen elkaar beïnvloeden.

Deze ontwikkeling en het welbevinden van ieder kind wordt structureel gevolgd, besproken in teamverband, met ouders en (oudere) kinderen en vastgelegd in het persoonlijk kinddossier.

Naast de observatie van een kind gedurende de dag is er een jaarlijkse observatie aan de hand van een observatielijst Ontwikkeling & Welbevinden. Dit wordt met ouders besproken.

De objectieve observatielijsten geven een beeld van de ontwikkeling van een kind. Het is gebaseerd op de ontwikkelingsgebieden/competenties zoals in hoofdstuk 1 (sociaal- emotionele ontwikkeling, de motorisch-zintuiglijke, cognitieve, taal en communicatie, morele en expressieve en beeldende ontwikkeling (zoals in hoofdstuk 1 van dit beleid beschreven). Om een beredeneerd aanbod te kunnen realiseren voor ieder kind is observatie een voorwaarde.

Wanneer een VVE locatie samenwerkt met een school die het kindvolgsysteem KIJK hanteert, volgt de voorschool dit systeem om een goede voortgang in observatie en stimulering te borgen na de voorschoolse periode. Ook KIJK is een objectief observatie- en registratiesysteem om de ontwikkeling van jonge kinderen te volgen en gericht te stimuleren.

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 10 van 20		

Bijzonderheden in de ontwikkeling van een kind

Vervolgstappen worden ondernomen als het vermoeden van zorg rondom een kind wordt bevestigd door een observatie en gesprek hierover binnen een team. Hierna wordt na en in overleg met ouders een aanvullende observatie uitgevoerd of wordt contact opgenomen met de jeugdverpleegkundige van het kind/gezin om verdere hulp (eventueel door derden) af te stemmen.

In het Handboek is voor de medewerkers de werkwijze Ontwikkeling en Welbevinden vastgelegd met duidelijke observatielijsten vindbaar. Deze werkwijze en de lijsten werken helpend voor pedagogisch medewerkers om tijdig en goed te kunnen signaleren. Hierdoor zijn zij toegerust adequaat te kunnen handelen. In bijlage 2 van dit pedagogisch beleid wordt dit in "Samenhang met andere documenten" genoemd.

4. Samen met...

Samen met en dichtbij ouders, als partner in de opvoeding

Kinderopvang betekent samen opvoeden.

Als een kind een deel van de week doorbrengt in één van onze groepen, werken ouders en pedagogisch medewerkers samen. De gedeelde opvoedingsverantwoordelijkheid brengt met zich mee dat wij een samenwerkingsrelatie hebben.

Wat wij belangrijk vinden in onze relatie met de kinderen vertalen we ook in onze relatie met ouders als opvoeders. Respect hebben voor elkaar, voor elkaars mening, visie en achtergrond vormt hierbij de basis. Wij streven naar wederzijds vertrouwen en werken aan een goede samenwerkingsrelatie met ouders door open communicatie. Wij hechten veel waarde aan wederzijdse informatie uitwisseling omdat dit essentieel is bij het realiseren van een goede balans tussen de thuissituatie en de kinderopvang.

Het opbouwen van deze relatie begint met een zorgvuldige wederzijdse kennismaking en een regelmatige informatie uitwisseling.

Het wennen is een proces voor ouders, kinderen en voor ons. Voor iedereen zijn hierbij de behoeften en verwachtingen anders. Daarom bespreken we tijdens het kennismakingsgesprek de wensen van ouders en hoe wij hier in de groepssetting mee om kunnen gaan. Hierbij valt te denken aan misschien de eerste dag/dagen eerder ophalen, of tussendoor bellen om te horen hoe het gaat, of zijn er andere mogelijkheden om ouders te helpen het vertrouwen op te bouwen. Het helpt om dit met elkaar te bespreken. Verder leert de ervaring dat bijvoorbeeld een duidelijk ritueel bij afscheid nemen helpt bij het wennen aan de nieuwe situatie.

De wenperiode vindt plaats in de stamgroep/basisgroep van het kind. In deze groep wordt gedurende de wenperiode de toegestane groeps grootte en de beroepskracht-kindratio gehanteerd.

In het belang van het kind bieden we ouders ruimte om aan te geven wat zij belangrijk vinden voor hun kind: aan welke rituelen een kind hecht, de wijze van troosten, bijzondere afspraken, enzovoorts. Bij start op één van de groepen in de dagopvang, bij peuterspelen en op een buitenschoolse opvanggroep, stemmen wij de wenperiode af op wensen van de ouders en de behoeften van hun kind. Deze individuele afspraken die wij hierover maken, noteren wij op het kennismakingsformulier.

Het is onze professionele verantwoordelijkheid om ouders goed te informeren over het welzijn en de ontwikkeling van hun kind. Ieder kind heeft daarom een mentor, ouders worden hiervan op de hoogte

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 11 van 20		

gebracht bij de kennismaking. Zo mogelijk heeft een gezin één mentor (dit hangt af van de plaatsing van de kinderen). Het welzijn en de ontwikkeling van het kind wordt gevolgd door deze mentor vanaf de kennismaking tot het afscheid van de groep. Zo heeft een ouder één vast aanspreekpunt. Dit verhoogt de wederzijdse betrokkenheid.

Wij hebben afspraken gemaakt over de kennismaking, de dagelijkse overdracht en gesprekken met ouders over het voeren van oudergesprekken aan de hand van observaties van het kind. Wanneer kinderen op oudere leeftijd met toestemming van ouders zelfstandig naar huis mogen, zorgen wij voor regelmatig contact met ouders over de ontwikkeling en het welzijn van hun kind(eren). Wanneer een kind een andere locatie gaat bezoeken, zorgen wij met toestemming van de ouders voor een goede interne overdracht.

Ten aanzien van de ontwikkeling en het welzijn van de kinderen zijn ouders onze partners. Wanneer wij zorg hebben over de ontwikkeling en/of het welzijn van een kind, gaan wij met ouders in gesprek. Wij proberen met ouders ons handelen zo af te stemmen dat het kind alle kansen krijgt en vragen indien nodig advies aan externe deskundigen en/of verwijzen ouders naar passende instanties. Dit doen wij altijd in overleg met ouders.

Wanneer informatie ontbreekt en overleg niet naar wens verloopt, kan een ouder terugvallen op het recht van informatie, het klachtrecht en het recht op medezeggenschap.

Samen met school

Een goede samenwerking met de basisschool vinden wij belangrijk.

Op diverse plaatsen in de stad zijn in samenspraak met één of meerdere scholen IKC's in opbouw.

Voor kinderen die het kinderdagverblijf en/of een peuterspelen groep verlaten, betekent dit dat wij een schriftelijke overdracht naar school verzorgen wanneer ouders hier toestemming voor geven. Wanneer dit wenselijk is zorgen wij voor een 'warme overdracht', dit houdt in dat wij naast de schriftelijke overdracht ook een mondelinge overdracht verzorgen. Zo zorgen wij ervoor dat een kind een goed start kan maken op school door dat de leerkracht sneller in kan spelen op de ontwikkeling en de behoeften van een kind.

Wij gebruiken hiervoor het stedelijk overdracht formulier. Dit is ontwikkeld door voorschoolse voorzieningen (waaronder Sam&ko) en basisscholen in Deventer op initiatief van het Centrum voor Jeugd en Gezin Deventer.

Voor de buitenschoolse opvang betekent dit dat pedagogisch medewerkers, met toestemming van ouders en in het belang van het welzijn van hun kind, samen met ouders en de leerkracht afspraken kunnen maken over pedagogische omgang met het kind.

Zo stimuleren wij eenduidig handelen naar het kind zodat het kind zich gehoord en gezien weet en naar eigen kunnen kan ontwikkelen.

Contact met de wijk

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich onderdeel voelen van de samenleving.

Hiertoe nodigen wij kinderen uit deel te nemen aan 'activiteiten' buiten de opvanglocatie.

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 12 van 20		

Kinderen van een dagverblijf of peuterspelen groep kunnen zo met voor hen bekende pedagogisch medewerkers bijvoorbeeld een bezoek brengen aan de bibliotheek, naar de kinderboerderij en/of speeltuin in de buurt of een bezoekje brengen aan een verzorgingshuis.

Kinderen van een buitenschoolse opvang groep kunnen met hun pedagogisch medewerkers bijvoorbeeld deelnemen aan activiteiten in de wijk georganiseerd door het kinderwerk, zij kunnen naar een vrijetijdsvereniging (zoals muziek- of sportclub), meedoen aan brede school activiteiten, naar het milieu en educatiecentrum de Ulebelt, een speeltuin, enzovoorts.

Door gebruik te maken van het aanbod in de wijk creëren we een ruimere keus aan activiteiten en maken wij kinderen wegwijs in de mogelijkheden van de wijk.

Locaties beschrijven in hun pedagogisch werkplan welke activiteiten zij in de wijk ondernemen.

5. Toepassing, evaluatie & toetsing van dit beleid

Op onze locaties hebben we voortdurend aandacht voor de pedagogische kwaliteit, dit pedagogisch beleidsplan is hiervan een uiting. Werken met kinderen vraagt om voortdurende ontwikkeling en voortdurende reflectie.

Dit document en de pedagogisch werkplannen van de locaties zijn daarom ook geen statische eindproducten. Wij houden het levend door met elkaar en met ouders voortdurend in gesprek te zijn over de vertaling van onze visie naar concreet handelen.

Hiertoe gebruiken wij verschillende documenten en werkinstructies. Deze staan vermeld en kort toegelicht in bijlage 2.

In ons dagelijks werk met de kinderen, in de teambesprekingen, het groepsoverleg en in individuele gesprekken gebruiken wij de WerkWijzer Pedagogiek. Deze werkwijzer gebruiken wij in ons dagelijks werken met de kinderen als ondersteuning en als handvat tijdens de diverse overleggen om met elkaar voortdurend in gesprek te blijven over onze werkwijze.

In de WerkWijzer Pedagogiek staat beschreven vanuit welke *houding* we werken en met welke *acties* wij ernaar streven onze uitgangspunten te realiseren. Ook benoemen we in onze werkwijzer wat wij in de *interactie* met de kinderen belangrijk vinden. De Werkwijzer zet aan tot zelfreflectie.

Toetsing van het beleid is vastgelegd binnen de kaders van ons kwaliteitssysteem:

- In de begeleidingsgesprekken met individuele pedagogisch medewerkers (minimaal tweemaal per jaar) ligt de focus op de kwaliteit van het pedagogisch handelen van de medewerker in relatie tot dit beleid;
- De pedagogisch beleidsmedewerkers toetsen dit beleid met aanverwante werkinstructies en formulieren systematisch en in samenwerking met pedagogisch medewerkers en coachen hen in de toepassing in het dagelijks werk;
- Bij ouders toetsen we de uitvoering van het beleid tijdens het jaarlijks gesprek met betrekking tot de ontwikkeling en het welbevinden van hun kind;
- Oudercommissies bespreken resultaten van diverse metingen en kunnen op eigen initiatief pedagogisch onderwerpen ter bespreking op locatie aandragen;
- Dit algemeen pedagogisch beleid wordt eenmaal per drie jaar geëvalueerd en zo nodig bijgesteld;
- De locatie gebonden pedagogische werkplannen en veiligheids- en gezondheidswerkplannen worden in de teams eenmaal per jaar besproken en zo nodig bijgesteld;
- Jaarlijks wordt het beleid getoetst tijdens onder andere de GGD inspectie (in opdracht van de gemeente).

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 13 van 20		

BIJLAGE 1

De kaders waarbinnen we werken**Kwalificaties van pedagogisch medewerkers**

Binnen de locaties werken gekwalificeerde pedagogisch medewerkers met minimaal een middelbare beroepsopleiding. De meest voorkomende opleiding die pedagogisch medewerkers gevolgd hebben is de opleiding tot Sociaal Pedagogisch Werker.

Op elke locatie werkt een team vaste pedagogisch medewerkers: het basisteam. Zij zijn in principe gekoppeld aan een groep, de mogelijkheid bestaat dat zij ook op andere groepen werken. Dit kan gebeuren bij ziekte of verlof van collega's of bij samenvoeging van groepen bijvoorbeeld aan het begin of einde van een dag. Bij ziekte of verlof werken locatie gebonden pedagogisch medewerkers dan wel cluster gebonden inval pedagogisch medewerkers op de groep. We zetten medewerkers in volgens de wet- en regelgeving Kinderopvang.

Nederlands is voor alle beroepskrachten de voertaal. Pedagogisch medewerkers die werken op een VVE groep zijn in het bezit van een geldig taalcertificaat 3F.

Daarnaast werken wij binnen Sam&ko op (bijna) alle kinderdagverblijf- en peuterspelenlocaties met de VVE erkende Piramidemethode. Hiertoe is (bij)scholing opgenomen in het scholingsplan. Pedagogisch medewerkers die werkzaam zijn op een VVE groep zijn allen in het bezit van een geldig Piramidecertificaat. Wij hanteren het principe dat op een VVE+ locatie (*met meer dan 70% kinderen met een VVE toekenning*) alleen medewerkers werken die hierin aantoonbare ervaring hebben.

Begeleiding van pedagogisch medewerkers

Werken volgens het pedagogisch beleid is verankerd in het dagelijks werk en in de aansturing. Pedagogisch medewerkers geven elkaar (dagelijks) feedback op hun pedagogisch handelen om zo te waken over een hoge kwaliteit van hun handelen. Managers coachen en ondersteunen medewerkers individueel en in teamverband. Managers worden hierin geadviseerd door de stafmedewerker pedagogiek en (vanaf 1 januari 2019) door de pedagogisch beleidsmedewerkers/coaches.

Jaarlijks wordt een scholingsplan opgesteld waarin naast bv EHBO ook pedagogische scholing verwerkt is, toegespitst op de diverse doelgroepen waarmee pedagogisch medewerkers werken. Voor de medewerkers op een VVE locaties wordt een jaarlijks locatiegebonden scholingsplan opgesteld, geëvalueerd en bijgesteld.

Plaatsing van de kinderen op groepen

Kinderen worden binnen Sam&ko opgevangen in verticale groepen waarbij kinderen van verschillende leeftijden een groep vormen. Het maximum aantal geplaatste kinderen in relatie tot het aantal pedagogisch medewerkers is afhankelijk van de leeftijdsopbouw in een groep. We hanteren hierbij de verplichte rekentool zoals aangegeven in de wet Kinderopvang.

Kinderen zijn geplaatst in één vaste groep, de stamgroep/basisgroep. Vanuit deze stamgroep/basisgroep maakt één pedagogisch medewerker, de mentor, afspraken met ouders in het belang van het welbevinden van het kind.

In alle gevallen waarbij het nog niet mogelijk is om de opvang in dezelfde (eigen) stamgroep/basisgroep te realiseren, kan in overleg met of op verzoek van ouders gekozen worden voor tijdelijke opvang in een tweede stamgroep/basisgroep. Ook in deze stamgroep/basisgroep gaat het om een vaste groep, met een wettelijk toegestane groeps grootte, waarin de beroepskracht-

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 14 van 20		

kindratio wordt gehanteerd. Met de ouders wordt bekeken of de plaatsing geen schadelijke gevolgen heeft voor het kind. Het kind wordt op een interne wachtlijst geplaatst voor een plek in de eigen stamgroep. Deze wachtlijst wordt maandelijks doorgelopen. Bij de bevestiging van plaatsing wordt deze procedure aangegeven.

De mentor van het kind (uit de 1^e stamgroep) onderhoudt contact met stamgroep 2 en de ouders over het welzijn en de ontwikkeling van het kind. De frequentie van overleg wordt afgestemd op de behoefte van kind en ouders. De mentor maakt ook afspraken met ouders en de medewerkers van de tweede stamgroep over het wennen in deze groep volgens dezelfde procedure zoals deze hierboven is beschreven in hoofdstuk 3. Tussen de groepen is goed contact en overdracht over het welzijn en de ontwikkeling van het kind.

Ook wanneer een kind op een extra dagdeel gebruik maakt van een tweede stam-/basisgroep, wordt de wettelijk toegestane groeps grootte gehanteerd, is ook in deze groep de beroepskracht-kindratio van kracht en worden er afspraken gemaakt over het wennen in de tweede groep zoals beschreven in hoofdstuk 3 van het pedagogisch beleidsplan.

Een tijdelijke plaatsing van een kind in twee stamgroepen vindt alleen plaats na overleg met ouders én met toestemming van ouders.

Kinderen kunnen (leeftijdsgerichte) activiteiten ondernemen in verschillende ruimten in en om de locatie. In deze situaties wordt altijd bekeken of kinderen in deze andere situatie veiligheid ervaren zodat ontwikkelingskansen optimaal blijven. Begeleiding hierin wordt afgestemd op ieder kind. Alle locaties beschrijven in hun pedagogisch werkplan de activiteiten die kinderen buiten hun stamgroep kunnen ondernemen.

Binnen het peuterspelen bieden wij alle peuters vanaf 2,5 jaar met en zonder VVE toekenning de mogelijkheid aan om van 46 weken peuterspelen gebruik te maken (= 960 uur, dit is de norm voor voor- en vroegschoolse educatie).

Wennen op de groep

We besteden aandacht aan een zorgvuldige wederzijdse kennismaking en een regelmatige informatie uitwisseling.

Het wennen is een proces voor ouders, het kind, voor de groep en voor ons. Voor iedereen zijn hierbij de behoeften en verwachtingen anders. Daarom bespreken we tijdens het kennismakingsgesprek wat de ouders graag willen en hoe wij hier in de groepssetting mee om kunnen gaan. Ouders kunnen bijvoorbeeld de eerste dag/dagen hun kind eerder komen ophalen, of tussendoor bellen om te horen hoe het gaat, we bespreken de mogelijkheden om de ouder te helpen het vertrouwen op te bouwen. Het helpt om dit met elkaar te bespreken. Verder leert de ervaring dat bijvoorbeeld een duidelijk ritueel bij afscheid nemen helpt bij het wennen aan de nieuwe situatie.

We stemmen de wenperiode af op wensen van de ouders en de behoeften van hun kind. Deze individuele afspraken die wij hierover maken, noteren wij op het kennismakingsformulier.

Het is onze professionele verantwoordelijkheid om ouders goed te informeren over het welzijn en de ontwikkeling van hun kind. Ieder kind heeft daarom een mentor, zo mogelijk heeft een gezin één mentor (dit hangt af van de plaatsing van de kinderen). Het welzijn en de ontwikkeling van het kind

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 15 van 20		

wordt gevolgd door deze mentor vanaf de kennismaking tot het afscheid van de groep. Zo heeft een ouder één vast aanspreekpunt. Dit verhoogt de wederzijdse betrokkenheid.

Aantal kinderen en pedagogisch medewerkers op één groep

Maximum aantal aanwezige kinderen in dagverblijfgroepen

Een verticale dagverblijfgroep bestaat uit maximaal 16 kinderen van 8 weken tot 4 jaar.

Er worden per dag afhankelijk van het aantal kinderen op de groep en de leeftijden van de kinderen gekwalificeerde pedagogisch medewerkers ingezet volgens de wettelijk vastgestelde BKR regels.

Kinderen tot één jaar zien maximaal twee vaste pedagogisch medewerkers per week, kinderen vanaf één jaar maximaal drie vaste medewerkers per week. Bij het verzoek tot ruilen van een dag(deel) ligt de verantwoordelijkheid voor dit vaste gezichtscriterium bij de ouder.

Maximum aantal aanwezige kinderen in een peuterspelen groep

Een horizontale peuterspelen groep bestaat uit maximaal 16 kinderen van 2 tot 4 jaar.

Er worden per dag afhankelijk van het aantal kinderen op de groep en de leeftijden van de kinderen gekwalificeerde pedagogisch medewerkers ingezet volgens de wettelijk vastgestelde BKR regels.

Maximum aantal aanwezige kinderen in een buitenschoolse opvanggroep

Eén verticale groep bestaat uit maximaal 20 kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar.

Binnen een aantal bso locaties hanteren we een andere groeps grootte omdat de locatieruimte dit toelaat. De wijze waarop wij hiermee omgaan, lichten we toe in het pedagogisch werkplan van de betreffende locaties.

Er wordt altijd minimaal één gekwalificeerde pedagogisch medewerkers per 10 kinderen ingezet.

Bij een groep bestaande uit kinderen vanaf 7 jaar wordt minimaal één gekwalificeerde pedagogisch medewerker per 12 kinderen ingezet.

Locaties werken nauw samen. Afhankelijk van de groeps grootte en de groepssamenstelling kunnen groepen op bepaalde dagen worden samengevoegd en/of gebruik maken van elkaars ruimte.

In de schoolvakanties wordt aan BSO kinderen opvang geboden op minimaal twee locaties, verspreid over de stad. Kinderen die gebruik maken van vakantieopvang horen geruime tijd van te voren op welke locatie de opvang plaatsvindt. Bij het indelen van de vakantieopvang groepen houden we rekening met de eigen locatie van de kinderen en met de inzet van pedagogisch medewerkers wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de bekende pedagogisch medewerkers van de op te vangen kinderen. Wanneer het vakantieaanbod Deventer breed uitgezet wordt, kunnen ouders kiezen voor de locatie van opvang.

Afwijking van de BKR

In de wet kinderopvang is vastgelegd dat bij het aanbieden van minstens 10 uur opvang, wij maximaal drie uur per dag mogen afwijken van de beroepskracht-kindratio (BKR).

Wij hanteren vaste roostertijden in de dagopvang en tijdens de vakantieopvang in de BSO om te waarborgen dat de BKR te allen tijde klopt.

Dagopvang

Bij een groep van twee pedagogisch medewerkers werkt één pedagogisch medewerker van 7.30-16.45 en één pedagogisch medewerker van 8.45-18.00. De afwijking van de BKR vindt plaats tussen 8.00-08.45, 16.45-17.30 en tijdens de pauze van de medewerkers van 12.30-14.00 uur (2*0.75 uur).

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 16 van 20		

Bij een groep van drie pedagogische medewerkers werkt de eerste pedagogisch medewerker van 7.30-16.45, de tweede werkt van 8.15-17.30 en de derde pedagogisch medewerker van 8.45-18.00. De afwijking van de BKR vindt plaats tussen 8.00-08.15, 16.45-17.15 en tijdens de pauze van de medewerkers van 12.30-14.45 uur (3*0.75 uur).

BSO vakantieopvang

Bij een groep van twee pedagogisch medewerkers werkt één pedagogisch medewerker van 8.00-17.00 uur en de tweede pedagogisch medewerker van 9.00-18.30 uur. De afwijking van de BKR vindt plaats tussen 8.30-9.00, 17.00-18.00 en tijdens de pauze van de medewerkers van 12.30-14.00 uur (2*0.75 uur).

Bij het inzetten van drie pedagogisch medewerkers op een locatie werkt één pedagogisch medewerker van 8.00-17.00 uur, de tweede werkt van 8.30-18.00 uur en de derde werkt van 9.00-18.30 uur. De afwijking van de BKR vindt plaats tussen 8.15-8.30, 17.00-17.30 en tijdens de pauze van de medewerkers van 12.30-14.45 uur (3*0.75 uur).

Wanneer op een BSO locatie naast vakantieopvang voorschoolse opvang wordt geboden, start de eerste medewerker om 7.30 uur. Het aantal in te zetten pedagogisch medewerkers hangt af van de grootte van de VSO groep. We volgen bij de inzet van medewerkers de wettelijke BKR regels, de afwijking gelden als hierboven.

Toelichting

De afwijkingen van de BKR beginnen pas als een groep groter wordt dan een halve groep, de eerste tijd waarin de kinderen binnen komen houden we ons aan de BKR. Om die reden rekenen vanaf 8.00 uur (KDV) en 8.15 of 8.30 uur (BSO).

Hetzelfde geldt voor het ophalen van de kinderen. Wanneer de groep halveert, houden we ons aan de BKR. Om die reden rekenen we vanaf 16.45 (KDV) en 17.00 (BSO).

De afwijking van de BKR tijdens de pauzetijden in de dagopvang vinden wij verantwoord vanwege de verkleinde groep door het slapen van een deel van de kinderen.

Tijdens de afwijking van de BKR gedurende de pauzetijden in de BSO focust de medewerker zich op toezicht op de spelende kinderen. Op die wijze vinden wij de afwijking verantwoord.

Deze standaard roosterafspraken kunnen in de praktijk afwijken omdat de groepsgrootte afhankelijk is van het haal- en brenggedrag van ouders. Wanneer op een locatie een duidelijke afwijking van deze standaard te zien is, wordt het standaard rooster aangepast. Deze aanpassing wordt opgenomen in het locatie specifieke *pedagogisch werkplan*.

Bovenstaande afspraken gelden ook bij afname van extra dagdelen.

Stagiaires en vrijwilligers

Bij Sam&ko kunnen stagiaires van verschillende opleidingen geplaatst worden. In de praktijk zijn het vooral studenten van de middelbare beroepsopleiding Sociaal Pedagogisch Werk.

Met het aanbieden van stageplaatsen wil Sam&ko een bijdrage leveren aan een kwalitatief goede opleiding voor medewerkers in de kinderopvang. Het bieden van stageplaatsen bevordert de instroom van nieuwe medewerkers. Het voordeel voor de organisatie is dat deze mensen vaak sneller ingewerkt zijn in de kinderopvang.

Stagiaires zijn in principe boventallig op de groep aanwezig. Zij voeren werkzaamheden die voortkomen uit de functie pedagogisch medewerker en werken onder verantwoordelijkheid van een

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 17 van 20		

stagebegeleider (= pedagogisch medewerker). Incidenteel creëren we situaties waarin een stagiaire formatief ingezet wordt naast een pedagogisch medewerker, als leermogelijkheid. Onze CAO staat dit toe, ons stagebeleid biedt richtlijnen onder welke voorwaarden dit mogelijk is.

Vrijwilligers voeren ondersteunende werkzaamheden uit in het groepswerk. Zij dragen geen verantwoordelijkheid voor de groep en/of locatie.

Nooit alleen

Wanneer slechts één pedagogisch medewerker in een locatie aanwezig is, is er ter ondersteuning tenminste één andere volwassene als achterwacht bereikbaar. Deze achterwacht ondersteunt de pedagogisch medewerker zo snel mogelijk op de groep. Elke locatie heeft hierover afspraken vastgelegd in hun veiligheids- en gezondheidswerkplan om deze achterwacht te waarborgen.

Ook hoe wij vorm geven aan het vierogenprincipe in de dagopvang staat ook beschreven in het veiligheids- en gezondheidswerkplan van de dagverblijfloccaties.

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 18 van 20		

BIJLAGE 2

Samenhang met andere documenten

Wij voeren beleid volgens de richtlijnen vermeld in de Wet kinderopvang. Daarnaast heeft Sam&ko over een aantal andere onderwerpen afspraken vastgelegd om kwalitatief goede kinderopvang te waarborgen en kinderen en ouders een fijne tijd bij Sam&ko te geven. De hieronder genoemde onderwerpen hebben betrekking op de toepassing van ons pedagogisch beleid.

De *cursieve* woorden duiden op vastgelegd beleid en werkinstructies.

- Sam&ko hanteert een *gedragscode*. Deze gedragscode biedt samenwerkingsgedragingen en omgangsgedragingen voor het handelen tijdens de uitoefening van het beroep.

Plaatsing en kennismaken op de groep

- Kinderen worden geplaatst op één van de groepen volgens het *plaatsingsbeleid*.
- De *toeleiding en plaatsen van VVE kinderen* is vastgelegd in een duidelijke procedure.
- Voor de startdatum worden kind en ouders uitgenodigd door de *mentor* voor de *kennismaking* op de groep. Deze kennismaking heeft tot doel dat ouders en kind de medewerkers leren kennen en de medewerker het kind en de ouders kan leren kennen.

Emotionele veiligheid

- Iedere groep hanteert het *basisdagprogramma* als richtlijn zodat kinderen weten waar zij aan toe zijn.
- Op afgesproken momenten gedurende de plaatsing wordt de *ontwikkeling en het welbevinden* van een kind gemeten: voelt een kind zich prettig en op zijn/haar gemak bij ons, hoe verloopt zijn/haar ontwikkeling en waar kan een kind zich verder in ontwikkelen. Hierover gaan wij met ouders in gesprek.
- De *Werkwijzer Pedagogiek* zet aan tot reflectie op ons pedagogisch handelen, met als eerste focus het emotioneel veilige voelen van kinderen.

Fysieke veiligheid

- We hanteren ons *Veiligheids- en gezondheidsbeleid* waarin afspraken staan beschreven over hoe wij de veiligheid en gezondheid van de kinderen op onze locaties waarborgen, hoe wij gevaar voorkomen.
- We hebben een *Calamiteitenprotocol* met werkinstructies zodat iedereen weet hoe te handelen in geval van een calamiteit.
- We werken volgens ons beleid *Gezonde Leefstijl*, gebaseerd op adviezen van het Voedingscentrum zodat wij kinderen gezonde voeding en beweging aanbieden.
- We hanteren werkinstructies hoe wij handelen bij *ziekte*, hoe kinderen bij ons *veilig slapen*, en hoe wij omgaan met *medicijntoediening*.
- We hanteren richtlijnen op het gebied van *voedselhygiëne*, gebaseerd op de Warenwet regeling hygiëne van levensmiddelen.
- Er zijn instructies opgesteld voor *hygiëne* binnen de locaties, hygiëne van de pedagogisch medewerker en de hygiëne van de kinderen.
- Wij hebben richtlijnen opgesteld hoe wij veilig *op stap met kinderen* kunnen gaan.
- Eventuele risicovolle situaties en hoe wij kinderen hiermee leren omgaan staan beschreven in de locatie specifieke *veiligheids- en gezondheid werkplannen*.
- In ons *huisvestingsbeleid* staat omschreven wat wij doen om aan de wettelijke eisen ten aanzien van inrichting en gebruik van een gebouw voor kinderopvang te voldoen.

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 19 van 20		

Ruimte voor kinderen om te ontwikkelen

- In *Speel Goed* staat beschreven welk spelmateriaal bij welke leeftijdsfase past, zo kan iedere groep haar spelmateriaal afstemmen op de aanwezige kinderen.
- In *Bewegingsontwikkeling van baby's* staat beschreven welke ontwikkelfase een baby doorloopt met een aantal werkafspraken omdat wij baby's de mogelijkheid bieden zichzelf vol bewegingsvrijheid te ontwikkelen.
- De ontwikkeling van kinderen met een VVE toekenning volgen wij intensief middels een uitgebreid observatiemiddel en bieden hen *doelgericht geplande activiteiten* aan zodat zij alle ruimte kunnen pakken zich te ontwikkelen, in samenspraak met *ouders en ouderactiviteiten*.
- Kinderen van 0 tot 4 jaar krijgen activiteiten in kind eigen tempo aangeboden vanuit de ontwikkeling stimulerende Piramidemethode.
- Zodra kinderen mee kunnen en willen denken over hun zijn op de BSO, stimuleren wij dit en noemen dit *kinderparticipatie*.
- In *Kind en media* staat onze visie beschreven op hoe wij media kunnen laten aansluiten bij de ontwikkelingsfase en spelbehoeften van kinderen.
- Oudere kinderen krijgen de kans tot vergroten van hun zelfstandigheid door samen met ouders en ons afspraken te maken over hun zelfstandigheid en vast te leggen op het *toestemmingsformulier*.
- Bewust kleurgebruik in onze locaties geeft kinderen en ouders het gevoel welkom te zijn en nodigt uit tot fantasierijk spel.
- Wij hanteren een *pestprotocol* waarmee we willen voorkomen dat kinderen elkaar belemmeren door pestgedrag.

Oudercontact

- Raster/Sam&ko heeft een *privacybeleid* dat voldoet aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming en heeft werkinstructies ontwikkeld ten aanzien van vertrouwelijk omgaan met persoonlijke gegevens van klanten.
- Onze afspraken over informatie die ouders op welk moment ontvangen staan beschreven in ons *informatiebeleid*.
- Onze visie en werkwijze op het vergroten van ouderbetrokkenheid staan beschreven in het *ouderbeleid*.
- Wij hebben afspraken over *mentorschap* vastgelegd om goede informatievoorziening en *overdracht aan ouders* te waarborgen.
- Sam&ko heeft afspraken rondom *medezeggenschap* van ouders beschreven.
- Aan ouders wordt een aantal maal tijdens de plaatsing gevraagd hoe zij dienstverlening van Sam&ko *waarderen*. Aan de hand van de resultaten vinden zo nodig bijstellingen plaats.
- Klachten en ongenoegens van ouders worden behandeld conform het *klachtenreglement Sam&ko*.

Bijzondere zorg rondom kinderen

- In een drietal protocollen staat beschreven welke handelswijze we hanteren bij het signalering van ontwikkelingsproblemen bij kinderen en bij een vermoeden van *huiselijk geweld en kindermishandeling (meldcode)*.
- In geval van overlijden van een kind, ouder of medewerker van Sam&ko geeft het stappenplan in ons document *verlies en rouw* ons een handvat hoe wij kinderen en ouders hierin kunnen ondersteunen.

Bovengenoemde documenten, werkinstructies en formulieren zijn in het handboek opgenomen.

Status:	Vastgesteld	Versiedatum:	September 2020
Proceseigenaar:	Divisiemanager Kinderopvang en Welzijn	Evaluatiedatum:	November 2021
Inhoud.verantw:	Staffunctionaris pedagogiek	Werkeenheid:	KO
Pagina:	Pagina 20 van 20		